

Institutionen för hälsovetenskaper
Sjuksköterskeprogrammet
OM8311 Fördjupningsarbete i omvårdnad
15hp. Essay in Nursing Science, 15 ECTS credit points

Omgivningens betydelse för patienter med Alzheimers sjukdom: med inriktning på musik - En litteraturstudie

Datum: 2008-09-25
Författare: Sara Lenander
Victoria Sancaian
Handledare: Ingela Beck
Examinator: Vanja Berggren

Omgivningens betydelse för patienter med Alzheimers sjukdom: med inriktning på musik.

Författare: Sara Lenander och Victoria Sancaian

Handledare: Ingela Beck

Litteraturstudie

Datum 2008-09-25

Sammanfattning

Bakgrund: Alzheimers sjukdom tillhör den största gruppen av demenssjukdomar och står för hälften av de 37 miljoner personer som drabbas av demens i hela världen. Vid Alzheimers sjukdom drabbas patienterna av förändringar i deras beteende. Det är viktigt att sjuksköterskan motverkar att symtomen blir värre. Musiken har stor betydelse för människan och används i olika sammanhang. För att kunna använda musik inom vården som ett alternativ till andra former av behandlingar är det viktigt att ha kunskap om dess betydelse för Alzheimers patienter. **Syfte:** Syftet med studien var att belysa vilket inflytande musiken hade på patienter med Alzheimers sjukdom. **Metod:** En litteraturstudie som är baserad på vetenskapliga artiklar genomfördes. **Resultat:** Det visade sig att musik utövar ett positivt inflytande på patienter med Alzheimers sjukdom. Musik kan dämpa agitationsnivåerna, stimulera den kognitiva förmågan och öka patienternas rörelseförmåga. **Slutsats:** Kunskap om musikens betydelse för Alzheimers patienter måste förbättras bland omvårdnadspersonalen. Musik bör införas som en omvårdnadsåtgärd, en form av behandling.

Nyckelord: Alzheimers, musik, omgivning, agitation, kognitiv förmåga.

The environment's importance for patients with Alzheimer's disease: with a focus on music.

Author: Sara Lenander and Victoria Sanraian

Supervisor: Ingela Beck

Literature review

Date 2008-09-25

Abstract

Background: Alzheimer's disease belongs to the largest group of dementia and stands for the half of those 37 millions persons whom are affected of dementia in the entire world. Alzheimer's disease affects the patients with changes on their behaviour. It is important as a nurse to prevent that the symptoms increase. Music is very important for all people and it has been used in many different contexts. In order to use music in the care as an alternative to other shapes of treatments, it is very important to have knowledge about its importance. **Aim:** The aim of this study was to illustrate the influence of music on patients with Alzheimer's disease. **Method:** A literature review was performed that was based on scientific articles. **Result:** The result shows that music contribute with several positive effects on patients with Alzheimer's disease. Music can reduce agitations levels, it stimulate the memory, and increase the physical movements. **Conclusion:** Knowledge about the music's importance for patients with Alzheimer's disease could be improved among caregivers in order to introduce music as in care as a form of treatment.

Keywords: Alzheimer's, Music, environment, agitation, memory.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	5
SYFTE	7
METOD	7
RESULTAT	10
Musikens inverkan på agitation.....	10
-långtidseffekt på agitation.....	10
-korttidseffekt på agitation.....	10
Musik som stimulans på rörelser.....	11
Musikens inflytande på den kognitiva förmågan.....	12
-Stimulans av fjärrminnet.....	12
-Stimulans av närminnet.....	12
DISKUSSION	13
Metoddiskussion.....	13
Resultatdiskussion.....	14
Slutsats.....	19

REFERENSER

Bilaga 1 Sökschema för datorbaserad litteratursökning samt manuell sökning.

Bilaga 2 Artikelöversikt.

BAKGRUND

Begreppet ”demens” härstammar från det latinska språket och betydde förr i tiden ”sinnesrubbad”. Sinnesrubbad kunde innebära minnesstörningar samt omdömeslöshet men även påvisa drag från andra psykiska sjukdomar som schizofreni, mani och konfusion. Det var först under mitten av 1800- talet som begreppet demens kunde definieras som ”senil demens”. Bakgrunden till senil demens var fortfarande oklar men det fanns teorier om att åderförkalkningar i hjärnan kunde vara anledningen till sjukdomens uppkomst (Adolfsson, Bucht, Sandman, Winblad & Åström 1998). Demenssjukdomen består av olika typer av sjukdomar som skiljer sig från varandra beroende på var i hjärnan nervcellsskadan är belägen. De olika typerna är; demens av Alzheimers typ, vaskulär demens, frontallobsdemens samt pseudodemens (Armanius-Björilin et al. 2004).

Bland dessa olika former av demens förekommer Alzheimers sjukdom som den vanligaste, och står för hälften av de 37 miljoner personer som drabbas av demens i hela världen. Den procentuella ökningen av befolkningen som drabbas av Alzheimers kommer att dubbleras vart tionde år. Detta betyder att nästan hälften av alla personer över 85 år kommer att insjukna i sjukdomen (WHO 2002).

Den första dokumenterade informationen om Alzheimers sjukdom gjordes år 1907 av den tyske psykiatrikern Alois Alzheimer. Hans första patient som fick diagnosen Alzheimers var en kvinna som presenterade en rad olika symtom som bestod av ”desorientering, vanföreställningar, hallucinationer, minnesvårigheter, samt tal och skrivsvårigheter” (Armanius-Björilin et al. 2004, s. 17). Efter hennes bortgång genomfördes obduktion av hjärnan och upptäckte att kvinnans nervceller i hjärnan hade förändringar samt att hjärnan var atrofierad (Armanius-Björilin et al. 2004).

I dag finns ytterliggare kunskap om Alzheimers sjukdom, att hjärnan drabbas på grund av att nervcellerna skrumplar, och detta leder i sin tur till hjärnatrofi som innebär att hjärnan förminskas i storlek (Bennlow, Markusson, Skoog & Walin 1997).

De vanligaste symtomen förutom att minnet försämras är bland annat, störningar i tankeförmåga, svårigheter till orientering och förståelse, försämring av emotionell kontroll, socialt beteende, samt motivation. Även ängslighet kan förekomma och leda till agitation som i sin tur innebär aggressivitet, skrik samt vandringsbeteende. I den senare fasen av Alzheimers sjukdom drabbas även individens aktivitetsförmåga och självständighet i stor utsträckning och detta leder till ett behov av hjälp med ADL (aktiviteter i dagliga livet) (Melin & Olsen 1999).

Om Alzheimers patienter förlorat sin förmåga att kunna klara det dagliga livet föreligger ofta behov av att flyttas till särskilda boenden. Dessa miljöer är inte naturliga för patienterna. Patienterna kan därför bli likgiltiga av det som är nytt och okänt vilket kan missförstås och uppfattas som om sjukdomen förvärrats. Alzheimers patienter som flyttar in på ett särskilt boende förlorar en del av sig själva samt sin integritet genom att flytta till en miljö som inte känns som hemma (Ericsson 1991). I dagens läge är det därför viktigt att satsa mer resurser på omgivningen för att bevara den fysiska och psykiska hälsan samt den sociala och existentiella meningen i livet. Omgivningen på sjukhus och på särskilt boende har betydelse för patienters välbefinnande, känsla av trygghet, orientering till rum och person, kommunikation samt minnet (Armanius-Björilin et al. 2004).

Omgivningen består av olika komponenter där musiken spelar en viktig roll. Musiken är ”en konstnärligt ordnad mängd toner av olika höjd och klang ordnad efter rytmiska, harmoniska och melodiska lagar” (Bonniers musiklexikon 2003). Musik som en viktig del av tillvaron har betydelse för människan och används i olika sammanhang. Musiken har förmåga att ge glädje, tröst i sorg, skapa samhörighet, distrahera oro samt ge hälsa och välbefinnande. Samtidigt kan

musiken ha tärande effekt för individen och förorsaka obehag om den inte motsvarar lyssnarens smak eller sinnestämning (Fagius 2001). Förmågan att lyssna till musik är välutvecklad redan i tidigt ålder och bevaras hela livet. Det finns ett förhållande mellan barns utveckling och den tillbakagång av människans funktioner som förekommer vid Alzheimers sjukdom. Eftersom förmågan att lyssna till musik utvecklas tidigt finns den kvar mycket länge efter att en person utvecklat Alzheimers (a) (Ragneskog, Asplund, Kihlgren & Norberg 2001).

Sjuksköterskor som arbetar inom äldreården vårdar ofta patienter med Alzheimers sjukdom vilket innebär att det är viktigt att känna till vilka omvårdnadsåtgärder som bör användas för att kunna vårda patienterna på ett professionellt sätt med god kvalitet. Sjuksköterskan behöver utföra sitt yrke med professionalitet och förståelse för det handikapp som Alzheimers sjukdom medför (a) (Ragneskog et al. 2001). Enligt sjuksköterskors kompetensbeskrivning måste sjuksköterskan ha i åtanke att identifiera patienten omvårdnadsbehov, vara observant på patientens sjukdomsupplevelse och vara kapabel att utföra lämpliga åtgärder för att lindra på ett professionellt sätt (kompetensbeskrivningen 2005).

SYFTE

Syftet med studien var att belysa musikens inflytande på patienter med Alzheimers sjukdom på sjukhus och särskilt boende.

METOD

Design

Studien genomfördes som en systematisk litteraturstudie. Detta innebär enligt Forsberg & Wengström (2003) att systematiskt söka och kritiskt granska samt samla tidigare forskning inom det valda området.

Datansamling och urval

Sökningen av artiklarna utfördes elektroniskt och skedde i följande databaser: PubMed, PsykInfo samt CINAHL. PubMed och CINAHL är databaser som inriktar sig på forskning inom omvårdnad. PsykInfo är en stor databas som innefattar psykologisk forskning inom omvårdnad (Forsberg & Wengström 2003). Databassökningen utfördes med hjälp av olika sökord som hade samband med syftet. De sökord som användes var Alzheimer, music, nursing samt environment. Dessa sökord kombinerades i olika sammansättningar (se sökschema, bilaga 1).

Inklusionskriterierna för litteraturstudien var att artiklarna endast fick vara inriktade på vård av Alzheimerspatienter på sjukhus eller på särskilt boende. Artiklarna som ingick i litteraturstudien var skrivna på engelska och var publicerade mellan 2003 till 2008. I litteraturstudien inkluderades bara artiklar vars titel innehöll ordet Alzheimers. Artiklarna innehöll studier inriktade på patienter som befann sig i alla faser (tidig, måttlig eller svår) av Alzheimers sjukdom. I litteraturstudien ingick studier som fokuserade på patienter av båda könen.

Exklusionskriterierna från litteraturstudien var Alzheimerpatienter som vårdades hemma. Det exkluderades studier som endast utfördes på ett kön. Även artiklar som berörde farmakologisk behandling exkluderades. Från litteraturstudien exkluderades artiklar vars titel innehöll ordet demens. Demens är ett samlingsnamn för många olika demenssjukdomar och meningen med studien var att endast inrikta sig på Alzheimers sjukdom.

Artikelsökningen gav som resultat olika träffar och utifrån dessa lästes artiklarnas titel eller abstrakt som var relaterade till syftet. Databassökningen ledde till det att åtta artiklar hittades som ansågs svara på syftet. Två av artiklarna innehåller var

för sig två olika experiment. Det gjordes en preliminär bedömning av artiklarna där abstrakt lästes igenom. Av alla dessa artiklar ansågs samtliga åtta vara lämpliga för vidare granskning och de beställdes via Kristianstads högskolas bibliotek. Artiklarna som användes i litteraturstudiens resultat presenterades i ett sökschema (se bilaga 1). Artiklarna lästes sedan av författarna och kvalitetsgranskades och bedömdes enligt checklistor för kvalitativa och kvantitativa artiklar (se bilaga 2-4 i Forsberg & Wengström, 2003). Detta gjordes för att undersöka artiklarnas kvalitet och utföra den vetenskapliga granskningen. Efter kvalitetsgranskningen återstod artiklar som var av hög och medelhög kvalitet och som sedan presenterades i artikelöversikt (se bilaga 2).

Analys

Författarna till litteraturstudien genomförde en kvalitativ innehållsanalys av samtliga artiklar. Att göra en innehållsanalys betyder enligt att sträva efter att minska mängder av data på ett begripligt sätt genom att strukturerat reducerat volymen, information och klassificera data för att detta skall leda till nya teman som är centrala i studien. Samtliga valda artiklar till litteraturstudien lästes ett flertal gånger av författarna var för sig för att kunna skapa en övergripande bild av artiklarnas innehåll. Vid genomläsning av artiklarnas resultat markerades centrala avsnitt som var av betydelse för syftet. Dessa granskades och därefter identifierades nyckelord som ströks under. Nyckelorden analyserades vidare och diskuterades vilket successivt genererade tre huvudkategorier och fyra underkategorier (Forsberg & Wengström 2003).

RESULTAT

Genom analysen av artiklarna identifierades tre olika huvudkategorier och fyra underkategorier som svarade på litteraturstudiens syfte. De tre huvudkategorierna som skapades var: musikens inverkan på agitation med undergrupper:

långtidseffekt på agitation samt korttidseffekt på agitation; musik som stimulans på rörelser; musikens inflytande på den kognitiva förmågan med underkategorier: stimulering av fjärrminnet samt stimulering av närminnet.

Musikens inverkan på agitation

Långtidseffekt på agitation

I studier gjorda av Ziv, Garnot, Hai, Dassa & Haimov (2007) i Israel på 28 Alzheimers patienter och Irish et al. (2006) på Irland på tio Alzheimers patienter, undersöktes vilket inflytande musiken hade på beteendet agitation. Studierna genomfördes genom att utsätta patienterna för välkända gamla låtar i första studien respektive Vivaldis fyra årstider i andra studien. Patienters beteende sammanställdes med hjälp av MTS och GDS-formulär (global deterioration scale). Ziv et al. (2007) studie visade att en tredjedel av patienterna indikerade en minskad agitation på lång sikt när musik spelades i bakgrunden jämfört med förhållanden utan musik i bakgrunden. Irish et al. (2006) studie ledde till samma resultat, med en minskning av agitation under längre tid på gruppen med Alzheimers patienter jämfört med gruppen med friska deltagare när musik spelades i bakgrunden.

Korttidseffekt på agitation

Däremot i studier gjorda av Ledger & Baker (2007) och Svandottir & Snaedal (2006) framkom att Alzheimers patienters agitationsnivåer kunde minskas endast på kort sikt. Ledger & Bakers (2007) studie utfördes i Australien på 45 Alzheimers patienter från 13 olika speciella boenden för Alzheimers patienter och Svandottir & Snaedals (2006) studie utfördes på Island på 38 Alzheimers patienter på två olika speciella boenden för Alzheimers patienter och två andra äldreomsorgsboenden. I studierna fick patienter lyssna på musik som spelades

med olika instrument (levande musik) och som valdes ut av musikterapeuten. I Ledger & Bakers (2007) och Svandottir & Snaedals (2006) studier blev patienterna bedömda utifrån CMAI respektive BEHAVE-AD (Behavior Pathology In Alzheimer's Disease Rating Scale) formulär. 57 % respektive 52 % av de patienter i studierna som fick lyssna på musik visade dämpning av agitation.

Musik som stimulerar rörelser

Både författarna Sambandham & Schirm (2005) samt Ziv et al. (2007) har haft som syfte i deras studier att undersöka musikens inflytande på Alzheimers patienters beteende. Första studien utfördes det i USA på 19 Alzheimers patienter rekryterade av omvårdnadspersonalen från en speciell institution. Den andra studien utfördes i Israel på 28 patienter från ett speciellt boende för forsknings och behandling. Författarna har kommit fram till samma resultat; det vill säga att patienternas gester och kroppslig kommunikation nådde en förbättring strax efter interventionen av musik i form av gamla välkända låtar. Att lyssna på musik resulterade i vissa fall till att patienterna försökte att utföra enkla dansrörelser och detta medförde i sin tur i att patienter kunde utföra strukturerade och kontrollerade rörelser (Sambandham & Schirm 2005).

En del patienter kunde lättare röra på vissa delar av kroppen så som händer, ben och fötter genom att hålla musikens rytm (Ziv et al. 2007). I Cevalco & Grants (2006) studie utförd i USA på tio Alzheimers patienter från ett speciellt boende för Alzheimer patienter blev effekten av musik i form av utförande av dans en stimulans av rörelser med hjälp av levande musik. 63 % av patienterna reagerade genom enkla men ändå tydliga kroppsrörelser för att kunna hålla rytmen. Patienter med Alzheimers hade i Cevalco & Grants (2003) studie förmågan att utföra motion i form av tränings program med hjälp av musik. Det visade sig att med hjälp av både levande musik och inspelade gamla, välkända låtar kunde

patienterna upprepa vissa motionsövningar och på det viset var musiken som omvårdnadsåtgärd en meningsfull aktivitet för patienter med Alzheimers.

Musikens inflytande på den kognitiva förmågan

Stimulering av fjärrminnet

Studien som utfördes av Irish et al.(2006) på Irland med 20 Alzheimers hade som syfte att undersöka effekten av musik på det självbiografiska minnet och patienterna i studien svarade på olika frågor från tre olika delar av deras liv under spelning av Vivaldis fyra årstider. 60 % av Alzheimers patienter visade en signifikant förbättring av fjärrminnet under situationer där musik spelades jämfört med kontrollgruppen under samma förhållande. Patienternas svar analyserades med hjälp av AMI- skalan. Således ledder resultatet till att patienterna kunde svara på frågor om olika evenemang som ägde rum i deras familjer förr i tiden, olika semestrar samt deras utbildningshistorik med hjälp av bakgrundsmusiken. I Thomsons, Moulin, Havre & Jones (2005) studie som utfördes i UK med 32 Alzheimers patienter förekommer liknande resultat nämligen att samma typ av musik kan påverka fjärrminnet på dessa patienter. Fjärrminnet stimulerades i Sambandham & Schirms (2005) studie med hjälp av inspelade gamla, välkända låtar utvalda av familjemedlemmar. Detta medförde att patienterna återberättade minnen från deras förflutna.

Stimulering av närminnet

I Thomsons et al.(2005) studie presterade 16 Alzheimers patienter olika tester med utmärkta resultat eftersom de kunde känna igen föremål som till exempel bilar, frukter, färger samt möbler. Detta skedde med hjälp av Vivaldis fyra årstider som hade positiv effekt på patienternas närminne och detta ledde till det att de lättare kunde identifiera och kategorisera dessa föremål upprepande gånger. I

Cevasco & Grants (2006) studie på 15 Alzheimers patienter, spelade patienters hörsel en stor roll för att de skulle kunna höra och därmed minnas olika musikmaterial bestående av särskilda musiknoter. I samma studie var patienterna kapabla, med hjälp av levande musik, att spela om musikmaterialet som först spelades av musikerterapeuten.

DISKUSSION

Metoddiskussion

Författarnas förförståelse var den att musik som komponent i omgivningen kan medföra ett lugn till patienter med Alzheimers sjukdom. Det framkom vissa motsättningar i vilken omfattning eller på vilket sätt. Under praktikperioder vårdades Alzheimerspatienter av uppsatsförfattarna då det uppstod ett intresse för vidare information och kunskaper inom detta område. Trots förförståelsen försökte författarna genomföra litteraturstudien med objektivitet. Artiklarna granskades och bearbetades objektivt.

Databaserna PubMed och PsykInfo användes för sökning av artiklar eftersom dessa är breda databaser med forskning inriktad på omvårdnad och psykologisk forskning (Forsberg & Wengstöm 2003). Sökningen genomfördes även via CINAHL men databasen förekommer inte i sökschemat eftersom sökningens resultat ledde till dubletter eller artiklar med medicinsk inriktning. Sökningen av artiklar genomfördes även som manuell sökning. Sökorden som användes i litteraturstudien valdes utifrån studiens syfte. Dock hade sökningen inte utförts på ordet demens eller dementia eftersom studiens syfte var att undersöka musikens inflytande endast på patienter med Alzheimers. I litteraturstudien ingick dessutom artiklar som i titeln innehöll ordet Alzheimers för att kunna öka möjligheten att renodla artiklarnas innehåll. Även då hittades artiklar som enbart inriktades på demens i allmänt och artiklarnas resultat kunde inte tillämpas på Alzheimer

patienter. Dessa artiklars resultat stämde inte överens med litteraturstudiens syfte och därför exkluderades dessa. På detta sätt kan relevanta artiklar för syftet ha uteslutits. Möjligen fanns flera sökord som skulle kunna ha använts för att få fram ytterligare artiklar. Eftersom artiklarna var skrivna på engelska finns en viss risk för att feltolkning hade uppstått. För att minska risken för feltolkningar användes engelsk-svenskt lexikon samt artiklarna lästes och översattes flera gånger. Artiklar som ingick i litteraturstudien genomfördes i länder som USA, Australien, Irland, Israel samt Island. Alla artiklars studier kom fram till att musikens inflytande på Alzheimers patienter gav en positiv effekt trots att studierna genomfördes i olika delar av världen. Detta ledde till ett trovärdigt resultat och troligen mer generaliserbart. Alla artiklar har fått tillstånd från en etisk kommitté. Stor vikt lades till detta eftersom Alzheimers patienter var individer som inte kan tala för sig och tillstånd från familjemedlemmar eller psykiatriker befordrades. En del av artiklarna var kvantitativa och var svåra att förstå på grund av att de var analyserade med hjälp av statistik i form av tabeller och diagram. I detta fall har författarna läst artiklarnas diskussion och/eller slutsats för att kunna förstå resultaten bättre. Detta kan ha påverkat litteraturstudiens resultat. Artiklarna granskades med hjälp av en granskningsmall för att kunna analysera artiklarna och skapa en djupare förståelse för texterna. I artiklarnas studier var båda könen representerade och det fanns alla åldersgrupper. Dock märktes att kvinnor var överrepresenterade i artiklarna jämfört med män, men de var ändå tillräckligt många för att ha betydelse för studien.

Resultat diskussion

Musik visade sig ha lugnande effekt både på lång och kort sikt på Alzheimers patienters agitation. Effekten varierade beroende på typen av musikintervention (Ziv et al. 2007; Irish et al. 2006; Ledger & Baker 2007; Savndottir & Snaedal 2006). I flera av de studier som ingick i vår litteraturstudie framkom det att patienter som blir utsatta för lugnande, gamla, välkända låtar visar en tydlig dämpning av agitation på lång sikt leder till en reducering av det negativa beteendet i allmänhet. Enligt dessa författare betyder en dämpning av agitation en

minskning av repeterande manipulering av olika föremål, minskning av upprepande rörelser samt förbättring av patienternas kommunikationsförmåga (Ziv et al. 2007; Irish et al. 2006). Målet är att behålla agitation på en så låg nivå som möjligt men våra fynd är att agitationsnivån kan dämpas även på kort tid (Ledger & Baker 2007; Svandottid & Snaedal 2006). Patienter som uppvisade korttidseffekt på agitationsnivåerna fick däremot lyssna på levande musik som spelades på olika instrument som omvårdnadsintervention.

Omvårdnadspersonalen som kände patienternas beteende uppmärksammade att patienterna var kontaktbara, närvarande samt kommunikativa enbart en kort tid efter att musikinterventionen avtog. Detta hade stor betydelse men bara för stunden för både patienten och omvårdnadspersonalen.

Att bibehålla långtidseffekten av dämpad agitation visade sig skapa en trivsam och trygg miljö (Ledger & Baker 2007; Svandottid & Snaedal 2006). Således har val av musik stor betydelse för att agitationsnivåerna skall vara dämpade under så lång tid som möjligt.

Även Florence Nightingale hävdade i sin teori om miljön att pianomusik har negativ effekt och kan vara skadlig för den sjuke. Nightingale menade att det krävs kunskap om de olika instrumentens egenskaper för att kunna använda de som omvårdnadsintervention. Hon ansåg däremot att musiken generellt påverkar patienter positivt samt att den mänskliga rösten har en välgörande effekt. Nightingale belyste betydelsen av miljöns utformning för att kunna stärka patienternas återhämtningsförmåga. Enligt Nightingale skall en sjuksköterska ha kunskap och se till att den sjuke får underhållning eftersom musiken påverkar patienterna positivt (Nightingale 1989).

Litteraturstudiens författare anser att en minskning av agitation med hjälp av musik, som en omvårdnadsintervention, kan markant minska den boendes oro och därmed underlätta omvårdnadsarbetet. En agiterad patient kan ha negativ inverkan på andra patienter och dessutom blir det väldigt svårt för omvårdnadspersonalen

att kunna erbjuda en god omvårdnad av hög kvalitet. Denna studie visar att sjuksköterskorna har musiken som ett alternativ till andra former av behandlingar som kan tillämpas i deras vardagsarbete med Alzheimers patienter. Dessutom är musik en ekonomisk och lätt tillgänglig form av omvårdnad. Det överensstämmer med (b) Ragneskog, Gerdner & Hellstöm (2001) som också anser att en agiterad patient kan innebära lidande för andra patienter och för omvårdnadspersonal. Enligt (b) Ragneskogs et al. (2001) studie är musik som omvårdnadsintervention avslappande. Den lugnande och avslappnade effekten kan ske i grupp eller individuellt. Om omvårdnadspersonalen sjunger för en orolig, agiterad patient i samband med morgontvättning kan enligt Götell, Brown & Ekman (2003) det leda till en minskning av oro och ett bättre samarbete mellan omvårdnadspersonal och patienter. (b) Ragneskog et al. (2001) poängterar också att användning av bakgrundsmusik vid morgonförberedelserna reducerar patienternas aggressivitet som en följd av agitation. Vi anser att omvårdnadspersonalen kan använda musiken som en omvårdnadsåtgärd tillsammans med annan behandling för att kunna nå en dämpande effekt på patienternas agitation och därmed också på patientens välbefinnande. Vi tror att användning av musik av personalen inom vården i bland kan upplevas negativt eller obehagligt. Det kan hända att omvårdnadspersonalen inte har någon sångröst eller tycker att det känns nervöst att sjunga för någon annan. Det kan finnas vissa som har svårt att koncentrera sig med musik i bakgrunden. Vi tycker att för denna personal är det ännu viktigare att tänka på sitt arbete och patienter i första hand och ge metoden en chans innan den förkastas.

Ett annat fynd i litteraturstudien är att musik som omvårdnadsterapi kan ha ett positivt inflytande på Alzheimer patienters när och fjärrminne (Irish et al. 2006; Sambandham & Schirm 2005; Thomson et al. 2005; Cevasco & Grant 2006). Irish et al. (2006) och Sandbandham & Schirm (2005) bekräftar att patienternas fjärrminne bli stimulerat om patienterna blir utsatta för Vivaldis fyra årstider samt lugnande, välkända, gamla låtar. Irish et al. (2006) hävdar även att stimulering av minnet med hjälp av musik kan skapa trygghet och välbefinnande för dessa

patienter genom det att väcka det självbiografiska minnet som kan koppla ihop själva patienten med sitt förflutna. De nämner också att musiken kan aktivera vissa minnesfunktioner hos dessa patienter genom att musiken förknippas med ett känsloläge som upplevts tidigare. Alzheimers patienters närminne som först blir drabbat kan enligt Cevasco & Grant (2006) och Thomson et al. (2005) stimuleras med hjälp av instrumental musik respektive Vivaldis fyra årstider. Resultatet visar till exempel att patienterna är kapabla till att upprepa musikmaterial och spela det på olika instrument samt att identifiera och benämna olika föremål. Författarna menar vidare att genom stimulering av närminnet medför detta till att patienterna blir mera aktiva, närvarande och trevligare gentemot personal och andra patienter.

Att stimulera minnet med hjälp av musik hos Alzheimers patienter kan ha stor betydelse för att hjälpa patienterna att känna trygghet i sin omgivning, för att inverka positivt på deras välbefinnande och därmed förbättra den sociala interaktionen individer emellan. Författaren menar också att det är viktigt att dessa patienter skall känna sig närvarande och medvetna om deras tillvaro och känna att livet har en viss meningsfullhet (Brawley 1997). Antonovsky understryker vikten av meningsfullhet som motiverande drivkraft i KASAM (känsla av sammanhang) och han menar att viktigast för dessa patienter är att öka förståelsen av deras värld och de resurser som finns tillgängliga (Antonovsky 2005). Med anledning av den positiva inverkan som musik har på minnet kan det antas att patienter även kan få lättare att känna igen de personer som finns i omgivningen och detta medför att kontakt etableras snabbare och detta förstärker den sociala interaktionen.

Stimulering av minnet kan ha stor betydelse också för själva patienten eftersom de inte är i lika stor utsträckning i behov av hjälp för att kunna klara sig själva. Det underlättar också för sjuksköterskan att kunna kommunicera bättre med dessa patienter under omvårdnadsarbetet. Sjuksköterskan kan på detta sätt erbjuda en bättre vård för denna patientkategori. Således är det viktigt att tillämpa musik som omvårdnadsåtgärd. Även andra studier påpekar den viktiga rollen av musik som stimulans på minnet. Att musik förbättrar närminnet håller även Götell et al.

(2003) med om och hävdar att om omvårdnadspersonalen sjunger gamla, välkända låtar för patienter i samband med morgonrutiner leder detta till att patienterna antingen kan sjunga tillsammans med personal eller till och med avsluta gamla låtar. Det förekommer även att val av musik är av stor betydelse för att kunna nå fullständig effekt på patienternas minne. Enligt samma författare har patienterna nått ett bättre resultat om musik som spelas i bakgrunden varit väl anpassad till patienternas kulturella bakgrund. Foster & Valentine (2001) vars artikel belyser musiken inflytande på fjärrminnet instämmer med det att självbiografiska minnet stimuleras med hjälp av strukturerad, lugnande musik.

Således kan människor med Alzheimers sjukdom, trots deras omfattande handikapp i form av minnesproblem och svårigheter att tolka deras omgivning, påverkas positivt av musik. De kan fortfarande njuta av musik på olika sätt.

Ett annat fynd i litteraturstudien är att musik medför att Alzheimers patienter vill dansa och detta i sin tur leder till stimulans av rörelser (Sandbandham & Schirm 2005; Cevasco & Grant 2003). I dessa studier så kan med hjälp av gamla välkända låtar, uppvisar patienter en tendens till att utföra kontrollerade rörelser med händer och fötter i form av dans. Kontrollerad musik som kreativ terapi, med sina takter och rytmer, stimulerar till rörelse. Rörelser i sin tur har stor betydelse för patientens hälsa speciellt, för den underlättar andningen och blodcirkulationen samt mjuknar upp lederna hos både rörliga, sittande samt liggande patienter. Rörelser med hjälp av dans kan förbättra Alzheimers patienters psykiska välbefinnande genom att förbättra deras sinnesstämning. Däremot okontrollerad musik, som till exempel från radio eller TV, kan i stället skapa okontrollerade rörelser i form av vandringsbeteende som därmed leder till sämre livskvalitet. Dans kan skapa underhållning och struktur i vardagen för patienter med Alzheimers sjukdom. Om vårdpersonal skapar ett välorganiserat veckoprogram leder detta till en ökad tidsuppfattning. Taktstampande, handklappningar eller andra uttryck för dans väcker patienters dolda förmågor efter som dessa patienter är inåtvända i deras sjukdom och genom dans kan man uppmuntra dem till att använda dessa (Brawley 1997).

Sjuksköterskans roll är att psykiskt uppmuntra och stödja dessa patienter för att uppnå den positiva effekten av dans. Sjuksköterskan kan använda dans som omvårdnadsåtgärd i sitt yrke som med hjälp av musik kan vara ett komplement i det praktiska, dagliga vårdarbetet. Enligt Edberg (2002) är det väsentligt att Alzheimers patienter upplever tillvaron positivt och för att kunna göra detta behöver de använda deras funktioner som fortfarande är intakta. Patienter bör enligt Edberg (2002) uppleva aktiviteter som meningsfulla för att må bra. Palo-Bengtsson & Ekman (2000) instämmer att med hjälp av musik skapas dansaktiviteter som ökar kroppskontakten mellan patient och vårdare och under dans och musikstunder visar Alzheimer patienter glädje och förbättrad sinnesstämning. Patienterna visar uppskattning genom att ge varandra och vårdpersonalen en kram under musik och dans stunderna. Också Götell et al. (2000) hävdar att dans skapar kroppslig kontakt mellan patienter när de håller om varandra under musik och dansstunderna. Gemenskap är en effekt av musik och dans och något som stimulerar den Alzheimers drabbade personen till aktivitet.

Slutsats

Musik har positivt inflytande på Alzheimers patienter. Eftersom musik som omvårdnadsåtgärd i omvårdnadsarbetet fungerar som ett komplement till läkemedelsbehandling, borde musikens användning övervägas som omvårdnadsintervention. För att allt detta skall bli möjligt är det viktigt att omvårdnadspersonalen har bra kunskaper kring hur musik skall tillämpas till den enskilde patienten. Vi föreslår att personalen erbjuds möjligheter till att bli informerade och instruerade om hur musik kan fungera i omvårdnad. Genom detta tror vi att ett intresse skulle kunna skapas och att personalen skulle bli nyfiken på att testa. När detta väl är testat och de ser effekten vill de förhoppningsvis fortsätta att använda musiken i omvårdanden. Den nuvarande forskningen behöver kompletteras med mer ingående studier avseende patienten och dess behov av musik som verkar lugnande och igenkännande. Detta måste klargöras för att

kunna nå djupare förståelse kring musikens inflytande på Alzheimers patienter. Med mer forskning inom detta område hade omvårdnaden kunnat få en bättre struktur och klara mål för hur en patient med Alzheimers skulle kunna vårdas bättre med hjälp av musiken.

REFERENSER

Adolfsson, R, Bucht G, Sandman P-O, Winblad B & Åström S (1998).
Demenssjukdomar och äldrepsykiatri. Stockholm: Förlaget Hagman.

Antonovsky, A (2005). *Hälsans mysterium*. Stockholm: Förlaget Natur och Kultur.

Armanius-Björlin, G, Basun, H, Beck-Friis, B, Ekman, A, Englund, E, Eriksdotter-Jönhagen, M, Gustafson, L, Lannfelt, L, Nygård, L, Sparring-Björksten, K, Terzis, B, Wahlund, L-O & Wimo, A (2004). *Om demens*. Stockholm; Liber.

Bennlow, K, Markusson, J, Skoog, I & Wallin, A (1997). *Demens sjukdomar*. Stockholm. Liber.

Bonniers musiklexikon (2003). Stockholm: Bonnier.

Brawley, E (1997). *Designing for Alzheimer's disease*. John Wiley & Sons Inc.

Cevasco, M & Grant, R (2003). Comparison of different methods for eliciting exercise-to-music for clients with Alzheimer's disease. *Journal of music therapy*, vol. 40, ss.41-56.

*Cevasco, M & Grant, R (2006). Value of musical instruments used by the therapist to elicit responses from individuals in various stages of Alzheimer's disease. *Journal of music therapy*, vol. 3, ss.226-246.

Edberg, A-K (red). (2002). *Att möta personer med demens*. Lund: Studentlitteratur.

Ericsson, I (1991). *Känna sig som hemma: goda vårdmiljöer för demenssjuka*. Stockholm: Kommentus.

Fagius, J (2001). *Hemisfärernas musik*. Göteborg: Bo Ejeby förlag.

Forsberg, C & Wengström, Y (2003). *Att göra systematiska litteraturstudier*. Stockholm: Natur och Kultur.

Foster, N & Valentine, E (2001). The effect of auditory stimulation on autobiographical recall in dementia. *Experimental aging research*, vol. 27, ss. 215-228.

Götell, E, Brown, S & Ekman, S (2003). Influence of caregiver singing and background music on posture, movement, and sensory awareness in dementia care. *International psychogeriatrics association*, vol. 15, ss. 411-430.

*Irish, M, Cunningham, C, Walsh, B, Coakley, D, Lawlor, B, Robertson, I & Coen, R (2006). Investigating the enhancing effect of music on autobiographical memory in mild Alzheimer's disease. *Dementia and geriatric cognitive disorders*, vol. 22, ss. 108-120.

* Leger, A & Baker, F (2007). An investigation of longterm effect of group music therapy on agitation levels of people with Alzheimer's disease. *Aging and mental health*, vol 11, ss. 330-338.

Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska (2005). [elektronisk]

Socialstyrelsen. Tillgänglig:

<http://www.socialstyrelsen.se/NR/rdonlyres/33C8D178-0CDC-420A-B8B4-2AAF01FCDFD9/3113/20051052.pdf>>[läst 08-03-17]

Melin, E & Olsen R-B (1999). *Handbok i demens*. Stockholm: Kommentus förlag.

Nightingale F (1989). *Anteckningar om sjukvård ur vårt tidsperspektiv*. Skellefteå: Artemis bokförlag.

Palo-Bengtsson, L & Ekman, S-L (2000) Dance exents as a caregiver intervention for person with dementia. *Nursing. Inquiry*, vol. 7, ss. 156-165.

(a) Ragneskog, H, Asplund, K, Kihlgren, M & Norberg, A (2001). Individualized music played for demented patients, analysis of video-recorded observations. *International journal of nursing practice*, 2001;7, 146-155.

(b) Ragneskog, H, Gerdner, L-A & Hellstöm, L (2001). Integration of lucid individuals and agitated individuals with dementia in different care units. *Journal of clinical nursing*, vol. 10, ss. 730-736.

*Sambandham, M & Schirm, V (2005). Music as a nursing intervention for residents with Alzheimer's disease in long-term care. *Geriatric nursing*, vol. 16, ss. 79-83.

*Svandottir, J & Snaedal, B (2006). Music therapy in moderate and severe dementia of Alzheimer's type. *International psychogeriatrics*, vol. 18, ss.613-621.

*Thomson, R, Moulin, C, Havre, S & Jones,R (2005). Music enhances category fluency in healthy older adults and Alzheimer's disease patients. *Experimental aging research*, vol. 31, ss. 91-99.

WHO (2002). *Mental health-Alzheimer's disease*. [elektronisk] Tillgänglig: http://www.afro.who.int/mentalhealth/related_diseases/alzheimer_disease.html>

[läst 08-03-09]

*Ziv, N, Garnot, A, Hai, S, Dassa, A & Haimov, I (2007). The effect of background stimulative music on behaviour in Alzheimer's patients. *Journal of music therapy*, vol. 4, ss. 329-343.

* Studier som ingår i resultatet.

Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Sökning Datum	Avgränsning	Huvudsökord	+ Undersökord Antal träffar	+ Undersökord Antal träffar	Motiv till exklusion av artiklar	Valda artiklar och titel
PUB MED 2008-05-22	År 2003-2008 Engelska	Alzheimer 13633 st	AND music 29 st		Review artiklar, medicinskt inriktade, andra sjukdomar.	6 st
PUB MED 2008-05-22	År 2003-2008 Engelska	Alzheimer 13633 st	AND music 29 st	AND nursing 9 st	Review artiklar, medicinskt inriktade, andra sjukdomar, dubletter.	0
PUB MED 2008-05-22	År 2003-2008 Engelska	Alzheimer 13633 st	AND environment 361 st	AND music 3 st	Demens, dubletter.	0

PsykINFO 2008-05-22	År 2003-2008 Keywords Keywords Journal articles English only	Alzheimer 7479 st	AND music 26 st		Demens, dubletter, review, medicinskt inriktade, svarade inte på syftet.	0
PsykINFO 2008-05-22	År 2003-2008 Keywords Keywords Anywhere Journal articles English only	Alzheimer 7479 st	AND music 26 st	AND nursing 14 st	Dubletter, demens.	1st
PsykINFO 2008-05-22	År 2003-2008 Keywords Keywords Keywords Journal articles English only	Alzheimer 22889 st	AND environment 124 st	AND music 1 st	Svarade inte på syftet.	0
CINAHL	År 2003-2008 Engelska	Alzheimer 8472 st	AND music 3274 st	NOT dementia 34 st	Svarade inte på syftet, medicinskt inriktade, dubletter.	0

Manuell sökning.

Sambandham, M & Schirm, V (2005). Music as a nursing intervention for residents with Alzheimer's disease in long-term care. Geriatric nursing, vol. 16, ss. 79-83.

Artikelöversikt

Titel: An investigation of long-term effects of group music therapy on agitation levels of people with Alzheimer's disease.

Författare: Ledger, A & Baker, F

Land: Australia

Tidskrift: Aging & Mental health

År: 2007

Syfte: Syftet med studien var att studera en längre effekt av musikterapi på agitation hos Alzheimers patienter.

Urval och Metod: Multicenter studie. Deltagarna var två grupper av patienter som bestod av 26 vårdtagare utvalda efter särskilda kriterier som ingick i experimentgruppen och 19 patienter ingick i kontrollgruppen. Patienter från första gruppen fick veckovis musikterapi och de andra fick normal omvårdnad. Patienterna var mellan 71 och 96 år både män och kvinnor från 13 olika speciella Alzheimers boende. Patienterna fick grupp musikterapi tre gånger per vecka och musiken valdes beroende på patienternas symtom och önskemål. Agitation nivåerna mättes med hjälp av skalan CMAI som var ett instrument med hög preliabilitet som används för att kunna mäta vilken nivå på agitation som nås.

Resultat: Musik terapi kunde bara ge en direkt effekt på agitation och inte någon längre effekt. Patienternas förmåga att uttrycka sig kunde leda till en förbättring av deras verbala agiterande beteende.

Kvalitet: Hög kvalitet.

Titel: Music as a nursing intervention for Alzheimer's disease in long term care.

Författare: Sambandham, M & Schirm, V

Land: USA

Tidskrift: Geriatric nursing.

År: 2005

Syfte: Syftet med studien var att studera effekten av musik som infördes av vårdpersonalen på Alzheimers patienter.

Urval och Metod: Kvasiexperimentell studie. I studien ingick 19 patienter som var utvalda från ett Alzheimers boende . Medelåldern var 83 för dessa patienter. För studien användes ett separat rum som kunde erbjuda avskildhet och trevlig omgivning. Musiken valdes ut med hjälp av familjemedlemmar. Patienterna erbjöds 60 minuters musik under två gånger per vecka i under en sex veckors period. Vid varje omgång blev patienterna observerade 20 minuter innan och 20 minuter efter musik terapin. Av de 19 patienter valdes 9 patienter som studerades i de första tre veckorna resten av de 10 patienterna studerades i den andra treveckorsperioden. Instrumentet som användes var MTAT (music therapy assesment tool).

Resultat: Mindre kommunikation och interaktion mellan patienter under musikspelning och lägre energinivåer. Efter musikspelningen märktes förbättring av kommunikation. Patienternas kognetiva förmåga testades och det viktigaste fyndet var att deras minne förbättrades och även reminiscens förmågan.

Kvalitet: Hög kvalitet.

Titel: The effect of background stimulative music on behavior in Alzheimer's disease.

Författare: Ziv, N Granot, A, Hai, S, Dassa, A & Haimov, I

Land: Israel

Tidskrift: Journal of music therapy.

År: 2007

Syfte: Syftet med studien var att studera effekten av bakgrundsmusik på det positiva och det negativa beteendet hos Alzheimerspatienter.

Urval och Metod: Randomiserad kontrollerad studie. 28 patienter varav 25 kvinnor och 3 män som var utvalda bland alla patienter som fanns på boendet när studien utfördes. Patienterna blev indelade i två grupper med 16 respektive 12 patienter. Patienterna var utsatta för sex välkända låtar valda av en musikterapeut och låtarna spelades under cirka 17 timmar. Studien utfördes under en tre veckors period med observationer på tre olika typer av beteenden nämligen positivt, negativt och neutralt (såsom försöka att lugna annan patient, prata, skratta, sjunga, hålla rytmen efter musik, agitation, aggression, upprepande beteenden såsom sätta sig i stol upprepande gånger utan att reflektera över det, stirra i med tom blick, sova ständigt). Observationerna under 17 minuter gjordes under två olika situationer med eller utan musik i bakgrunden. Observatörer observerade olika förändringar i patienternas beteende med hjälp av MTS (momentary time sampling technique) och t-test.

Resultat: Signifikanta skillnader i både positiv och negativt beteende med mer positiv och mindre negativt beteende med musik i bakgrunden. Ingen skillnad var det vid neutralt beteende mellan musik mot en situation utan musik.

Kvalitet: Hög kvalitet. Obs: den största studien som observerat både positiva och negativa beteenden samtidigt hos patienter med Alzheimers.

Titel: Comparison of different methods for eliciting exercise-to-music for clients with Alzheimer's disease. (experiment 1)

Författare: Cevalco, A & Grant, R

Land: USA

Tidskrift: Journal of music therapy.

År: 2003

Syfte: Syftet med studien var att undersöka hur motion kan underlättas med hjälp av musik.

Urval och Metod: Kvalitativ studie. 14 patienter varav 10 kvinnor och 4 män valda utefter olika kriterier. Under 38 sessioner en eller två gånger i veckan under en period av åtta månader. Två olika metoder av rörelseaktiviteter som varade tre minuter vars var införda i varje 50 minuters session. Rörelseaktiviteterna blandades med andra aktiviteter så som gitarrspelning, rytm aktiviteter samt "live" musik. Forskaren fick hjälp av två andra assistenter för att samla in all data i form av observationer.

Resultat: Fyndet av denna studie belyser att många sensoriska stimuli så som hörsel-visuell stimuli kan stimulera patienternas närminne. Patienterna kunde lära sig nytt material i form av nya motionsrörelser med hjälp av dessa stimuli.

Kvalitet: Medelhög kvalitet. Dålig jämnhet mellan män och kvinnor.

Titel: Comparison of different methods for eliciting exercise-to-music for clients with Alzheimer's disease.
(experiment 2)

Författare: Cevalco, A & Grant, R

Land: USA

Tidskrift: Journal of music therapy.

År: 2003

Syfte: Syftet med studien var att studera vilken effekt olika musiktyper har (vokal mot instrumental) under olika typer rörelseaktiviteter.

Urval och Metod: Deskriptiv studie. 12 patienter studerades varav 11 var kvinnor och en var man. Som musik valdes vokal och instrumental från 1900 talet. Fyra olika situationer genomfördes genom studien: rörelser med vokal musik, rörelser med instrumental musik, rörelser vid instrumentspelning tillsammans med vokal musik samt rörelser med instrumentspelning tillsammans med instrumental musik. 26 sessioner en eller två gånger per vecka, två rörelseaktiviteter av tre minuter vars under 50 minuters session. Samling av data gjordes genom registrering av varje patients deltagande till rörelse med musikaktiviteter.

Resultat: Resultatet ledde till att det var mycket mer involvering i rörelseaktiviteter av patienterna under instrumental musik än i vokal musik.

Kvalitet: Hög kvalitet, dock dålig representation av män.

Titel: Value of musical instruments used by the therapist to elicit responses from individuals in various stages of Alzheimer's disease.
(experiment 1)

Författare: Cevalco, A & Grant, R

Land: USA

Tidskrift: Journal of music therapy.

År: 2006

Syfte: Syftet med studien var att avgöra vilken betydelse användning av musikinstrument som spelades av omvårdnadspersonal hade för att frambringa respons från Alzheimers patienter.

Urval och Metod: Kvalitativ studie. 15 Alzheimers patienter, 13 kvinnor och 2 män. Många av dem hade många erfarenheter av muskinstrument sen innan. Medelåldern var 80 år. De var utvalda efter olika kriterier. Studien utfördes under 24 sessioner av musikterapi, en session per vecka. Varje session var 45 minuter. Under dessa sessioner spelade musikterapeuten olika instrument. Musikterapeuten använde särskilda noter och tre assistenter observerade patienterna under dessa sessioner. Musikterapeuten använde sig av åtta olika musiknoter under varje session och på det viset användes det fyra olika musikmönster för varje session. Studien genomfördes i sex månader. Det var tre observatörer som samlade data genom observationer hos dessa patienter. Musikterapeuten ville ta reda på vilket värde musikinstrumenten har på rytmackuratessen hos dessa patienter, att bestämma vilken nivå av rytmen patienterna kunde härma och vidare avancerade kunskaper angående perception av musik hos dessa patienter.

Resultat: Studien ledde till att Alzheimers patienter har förmågan att lära sig nytt musikmaterial och att de har fortfarande välbevarat musik perception.

Kvalitet: Väl genomförd studie med bra metodbeskrivning dock färre män än kvinnor.

Titel: Value of musical instruments used by the therapist to elicit responses from individuals in various stages of Alzheimer's disease.
(experiment 2)

Författare: A, Cevasco & R, Grant

Land: USA

Tidskrift: Journal of music therapy.

År: 2006

Syfte: Syftet med studien var att belysa effekten av olika musikinstrument på patienternas förmåga att sjunga, röra sig och spela olika rytmer.

Urval och Metod: Kvalitativ studie. Tio patienter, åtta kvinnor och två män deltog i studien. Omvårdnadspersonalen var de som valde ut patienterna. Patienterna deltog i olika sessioner av ”live” musik som spelades med särskilda instrument. Studien utfördes under sex månader med 21 sessioner av gruppmusik terapi. Musikterapeuten använde sex olika behandlingsvillkor och antingen sjöng eller spelade musikterapeuten framför patienterna. Två observatörer observerade all data och registrerade alla aktiviteter hos dessa patienter. Målet med studien var egentligen att observera patienternas förmågor och kunna införa olika program av musikterapi som kan möta deras behov.

Resultat: Patienternas prestationsförmåga nådde högst nivå under sång i kapella och därefter kom sång med olika instrument. Deltagande bland patienterna var störst när det var sång i kapella. Patienternas sensoriska stimulation hade nått olika nivåer beroende på olika kombinationer av musik instrumenten.

Kvalitet: Hög kvalitet. Färre män än kvinnor.

Titel: Investigating the enhancing effects of music on autobiographical memory in mild Alzheimer’s disease.

Författare: Irish, M, Cunningham, C, Walsh, B, Coakley, D, Lawlor, B, Robertson, I & Coen, R

Land: Irland

Tidskrift: Dementia and geriatric cognitive disorders.

År: 2006

Syfte: Syftet med studien var att studera vilken effekt musik hade på det autobiografiska minnet på patienter med Alzheimers.

Urval och Metod: Kontrollerad klinisk studie. Undersökningsgruppen bestod av tio Alzheimers patienter som experimentgrupp och ytterligare tio patienter utan kognitiva problem var kontrollgruppen. Det autobiografiska minnet testades genom olika frågor från olika perioder av patienternas liv. Vivaldis årstider våren var den musik som spelades i bakgrunden.

Resultat: Den här studien belyste en signifikant förbättring av patienternas minne under spelning av bakgrundsmusik än under tystnad. Bifynd till artikelns resultat är att musiken som spelas i bakgrunden kan reducera oro.

Kvalitet: Medelhög kvalitet.

Titel: Music enhances category fluency in healthy older adults and Alzheimer's disease patients.

Författare: Thomson, R, Moulin, C, Havre, R, Jones, R

Land: UK

Tidskrift: Experimental aging research.

År: 2005

Syfte: Syftet med studien var att studera effekten av musik på patienternas kognitiva perceptions förmåga.

Urval och Metod: Randomiserad kontrollerad studie. 32 patienter var rekryterade för den här studien. 16 patienter var kontrollgrupp med friska gamla, fem av dessa var män och 11 var kvinnor. Medelåldern var 74,94 år. De andra 16 patienterna var patienter med Alzheimers därav 11 var män och 5 kvinnor. Medelåldern var 76,26 år. Musiken som valdes var Vivaldis fyra årstider vinter. Upprepande mätningar gjordes med användning av två variabler, friska äldre patienter jämfört med patienter med Alzheimers, musik, jämfört med tystnad. Patienterna visades fyra olika ting som bestod av fordon, frukter. Möbler samt färger. Dessa fyra ting presenterades för patienterna under förekomst av musik och i

tystnad. Varje deltagare var testad individuellt i ett tyst rum och patienterna var instruerade att nämna så exempel av dessa fyra ting som möjligt under en minut med musik och utan musik.

Resultat: Resultatet blev att patienterna fick en högre kognitiv prestationsförmåga när musiken spelades.

Kvalitet: Väl genomförd studie med tillräckligt stort antal deltagare för att besvara frågeställningen.

Titel: Music therapy in moderate and severe dementia of Alzheimer's type: a case-control study.

Författare: Svansdottir, H & Snaedal, J

Land: Island

År: 2006

Syfte: Syftet med studien var att undersöka effekten av musikterapi på agitation hos patienter med Alzheimers.

Urval och Metod: Randomiserad kontrollerad studie. 38 Alzheimers patienter deltog i studien utvalda av omvårdnadspersonal varav 20 ingick i experimentgruppen där man undersökte musikterapiens effekt på agitation. 18 patienter ingick i kontrollgruppen och vårdades som vanligt. Åtta patienter exkluderades från studien. Patienterna som ingick i studien var mellan 71 och 87 år gamla. Patienterna blev bedömda av kvalificerade musikterapeuter. Patienterna befann sig på två boenden för Alzheimers patienter och två psykiatriska institutioner. Experimentet genomfördes sammanlagt i en sex veckor med musikterapi och där efter bedömdes enbart patienternas beteende i ytterligare fyra veckor utan musikterapi. Deltagarna i experimentgruppen fick under 30 minuter tre gånger i veckan delta i musikterapi. Patienterna beteende bedömdes utefter BEHAVE-AD (Behavior pathology in Alzheimers disease rating scale) skalan.

Resultat: Studien visade att i experimentgruppen uppstod det en signifikant reduktion av de beteende som förekom mest hos dessa patienter som aktivitetsstörning, aggressivitet och oro. Resultatet av de fyra veckorna som återstod då experimentgruppen inte blev utsatt för någon musik terapi visade sig inte ge något större utfall utan effekten av musikterapin hade försvunnit.

Kvalitet: Hög kvalitet men dock stort bortfall. Bra presentation av statistiken och diskussionen.